

10. Magni-Berton R. Perception de l'égalité et choix electoral. La France des inégalités. Réalités et perceptions. Paris : Presse Universitaires de la Sorbonne, 2016.
11. Ritzer G. The McDonaldisation of Society. Calif : Pine Forge Press, 1993. 221 p.
12. Thierry V. La démocratie de l'entre-soi. Paris : Presses de Sciences Po, 2017. 218 p.
13. Vedel G. Derecho administrative. Aguilar, 1980.
14. Zaller, J. R. The nature and origins of mass opinion. Cambridge : Cambridge University Press. 381 p.

Походєєва В. Є.

Національний університет «Одеська юридична академія»

аспірантка

ПРОТИДІЯ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ДИСКУРСУ

Сьогодні значно зростає роль мас медіа у процесі запобігання корупції. Вона реалізується через створення антикорупційного дискурсу, який впливає на владу та суспільство. У демократичних країнах, завдяки розвитку мережових медіа, відбувся «демократичний зсув» влади. Відтепер мас медіа стали «нічним вартовим» суспільства, який спостерігає, оцінює, запобігає. Медіа мають «наглядати» (а у сучасній культурі й «карати») за представниками влади, аби останні не зловживали повноваженнями. У сучасних умовах влада стає справді «публічною», принаймні у сенсі відкритості; незалежно від того, чи бажає вона публічності, влада завжди перебуває у фокусі уваги медіа. Порядок денний публічної влади в Україні визначається антикорупційним дискурсом. Відзначимо: «... дискурс завжди наділяє певним значенням ті політичні практики, які складаються на рівні окремого політика чи соціальної групи. Дискурс відображає

і одночасно обмежує соціальну, епістемологічних і риторичну практику групи» [7]. Теми антикорупційного дискурсу сьогодні належать до топових, вони завжди викликають увагу суспільства.

Мас медіа впевнено посідають місце впливового чинника політичного процесу: відповідно до теорії та практики інформаційного суспільства, ресурс інформації домінує над силою та є одним із визначальних факторів функціонування публічної влади. Погодимось: «Медіа відіграють велику роль у політичному, ідеологічному, правовому тощо житті держави. Тому вони постійно є об'єктом боротьби та змагання різних політичних сил. Контроль над медіа означає передусім контроль над створенням соціальних міфів, які впроваджують у масову свідомість. А соціальні міфи керують людьми, їхніми думками та вчинками. Тому боротьба за владу у тій чи тій державі супроводжується найчастіше запеклою боротьбою за контроль над медіа. Мета інформаційного впливу медіа полягає в зміні поведінки суб'єкта через переформатування його свідомості, зміни його «картини світу» [1]. Якісним висвітленням політичних подій у медіа можна вважати таке, яке включає в себе об'єктивність, неупередженість та врівноваженість. Натомість, також у матеріалах медіа присутні упередження та маніпуляції. Їх арсенал – від замовчування певних фактів до технології «спін» (маніпулятивне розміщення акцентів та перекручування інформації). Одним із головних інструментів усе ще залишається дезінформація, яка активно розповсюджується у соціальних мережах, а потім підхоплюється мас медіа. Також вона є елементом гібридної війни. Наведемо визначення: «дезінформація – це спотворена, свідомо неправдива, провокаційно-тенденційна інформація, поширена як правдива з метою введення в оману громадськості, політичних опонентів, конкурентів тощо» [2]. У 2021 році Президентом України було створено центр протидії дезінформації. Центр «...забезпечує протидію як наявним, так і прогнозованим загрозам нацбезпеці та національним інтересам в інформаційній сфері, виявляє та протидіє дезінформації, пропаганді, деструктивним інформаційним впливам і кампаніям, а також має запобігати спробам маніпулювання громадською думкою» [3]. До

сфери компетентності Центру належить запобігання поширенню неправдивої інформації та «фейків» у мас медіа. Очільниця центру Лисенко Поліна зазначила: «Центр створили для протидії пропаганді, деструктивній дезінформації, а також перешкоди маніпуляціям громадською думкою. Наша мета тут – виявити та верифікувати дані, які можуть мати маніпулятивний і дезінформаційний характер» [5].

Центр готовий співпрацювати з мас-медіа задля визначення цілей протидії дезінформації. У фокусі протидії дезінформації будуть дані з мас медіа та закритих джерел, які в свою чергу будуть вивчатись аналітиками, які даватимуть оцінку інформації на предмет загрози та реакції на неї з боку влади. Сам Центр буде виконувати функцію наглядача, що зможе готувати подання до РНБО щодо впровадження санкцій проти каналів дезінформації. Проте пріоритет в роботі фахівців центру буде надаватись діалогу з медіа, що надали неправдиву інформацію. Орієнтиром у створенні центру протидії дезінформації стали аналогічні структури у країнах Європейського Союзу та США. Варто зазначити, що робота центру буде цілодобовою, з залученням західних партнерів. В. Зеленський вважає, що «Центр має стати міжнародним хабом протидії дезінформації та пропаганді в усьому світі» [6]. Ремі Дюфло, заступник голови Представництва Євросоюзу в Україні на форумі «Зміцнення свободи медіа в Україні» зазначив, що Європейський Союз активно бореться з дезінформацією протягом багатьох років, систематично здійснюючи моніторинг та протидію брехні. Він наголосив: «Підхід Європейського Союзу полягає в тому, щоб підсилити і надати можливості широкому колу учасників, серед яких громадянське суспільство, медіа, академічні кола, приватний сектор, а особливо онлайн-платформи та рекламодавці, щоб захистити наші демократії від іноземного втручання та дезінформації» [4].

Виконуючи важливу суспільну працю – формуючи антикорупційний дискурс, мас медіа часто стають опонентом (якщо не «ворогом») держави, пропонуючи власне бачення корупційних скандалів. Водночас, у діяльності медіа також можуть домінувати приватні, а не суспільні інтереси. Це стосується власників, редакторів

та журналістів. Тоді вони починають гру у дезінформацію. На заваді цьому мають стати як інші медіа, так і громадські об'єднання й органи публічної влади. Протистояння мас-медіа та влади – нормальне явища для демократії, але воно має відбуватись у визначених межах. Зокрема, у процесі формування антикорупційного дискурсу інтереси, бачення та реакція влади дуже часто полягає у тому, аби мінімізувати скандали. Саме тому, представники публічної влади не мають контролювати процес створення новин та розповсюдження інформації. Водночас, мас медіа у намаганні підвищити рейтинг чи відпрацювати політичне замовлення, вдаються до дезінформації. Саме на заваді цьому має стати діяльність Центру протидії дезінформації.

Список використаних джерел

1. Близнюк А.М. Співпраця медіа, держави та бізнесу: чи є шанси для прав людини? 2018. URL: <file:///Users/mac/Downloads/Digest-p.pdf> (дата звернення: 09.09.2021).
2. Капелюшний В.П. Енциклопедія Сучасної України: електронна версія. НАН України. 2006. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=21273 (дата звернення: 08.09.2021).
3. Президент затвердив Положення про Центр протидії дезінформації. URL: <https://www.president.gov.ua/news/prezident-zatverdiv-polozhennya-pro-centr-protidiyi-dezinfor-68317> (дата звернення: 09.09.2021).
4. Проєкт Європейський Союз та Рада Європи працюють разом для зміцнення свободи медіа в Україні. Офіс Ради Європи в Україні. 2021. URL: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/eu-and-council-of-europe-working-together-to-support-freedom-of-media-in-ukraine> (дата звернення: 10.09.2021).
5. У Києві презентували Центр протидії дезінформації. Deutsche Welle. 2021. URL: <https://www.dw.com/uk/u-kyievi-prezentuvaly-tsentr-protydii-dezinformatsii/a-57110425> (дата звернення: 08.09.2021).
6. Форум Україна 30. Культура. Медіа. Туризм. 2021. URL: <https://ukraine30.com/culture/> (дата звернення: 05.09.2021).

7. Яковлев Д.В. Мы диалектику учили не по Гегелю. Философия в зеркале политической пропаганды: попытка антропологического подхода. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2019. № 25. С. 10–14.

Ратушний Д. М.

*Київський національний університет імені Тараса Шевченка
студент*

ПРОБЛЕМНІСТЬ УЯВЛЕНЬ ПРО ПОЛІТИКУ В ЕЛЕКТРОННОМУ ПРОСТОРІ

Досі тривають численні дискусії стосовно того, яким чином визначати поняття політики. Втім, можна стверджувати, що політика як одне зі стрижневих явищ людського життя в суспільності існує з часу появи цих двох феноменів. Під людським життям ми розуміємо, насамперед, діяльність окремо взятої людини. Суспільність у той же час не є тотожною суспільству або арифметичній сукупності індивідів. Політику ми розуміємо як сфера організації, мобілізації та реалізації індивіда в суспільності. З таких засновків маємо наступний висновок: поки окрема людина існуватиме через суспільність, доти не зникатиме політика.

Але попри іманентний характер сутності політики, уявлення про неї є набагато еластичнішим. Воно може звужуватися до настільки малих обсягів, що на думку більшості учасників суспільства її не існує (ідеал Лао-Цзи). Або навпаки: набувати розмірів, настільки великих, що вміщають у себе все людське життя в суспільності (тотальна політизація всіх сфер діяльності). Однак в такому випадку політики, зрештою, також немає, адже коли всі питання стають політичними, то немає сенсу виокремлювати їх як політичні – просто немає з чого. Обидві проблеми призводять до одного результату: втрата політичного «зору» (абсолютно темна кімната